

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Gfv.VII.30.030/2018/10.

A tanács tagjai: . Vezekényi Ursula a tanács elnöke

. Tibold Ágnes előadó bíró

. Csőke Andrea bíró

A felperes:

A felperes képviselője: Dr. Szabó D. Péter ügyvéd

Az alperes:

Az alperes képviselője: Imre Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Imre András ügyvéd

A per tárgya: kártérítés és szerződés módosítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma: Fővárosi Ítéltábla 14.Gf.40.095/2017/6. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma: Fővárosi Törvényszék 30.G.42.097/2015/72. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 203.200 (kétszázháromezer-kétszáz) Ft felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az alperes mint lízingbeadó és a felperes mint lízingbevevő között 2006. március 9-én és 2006. július 13-án nyílt végű pénzügyi lízingszerződések jöttek létre, a felperes által megszerezni kívánt ingatlanokra mint lízingtárgyakra. Mindkét szerződésben a finanszírozási összeget, valamint a törlesztés devizanemét egyaránt CHF-ben, a báziskamatot háromhavi CHF LIBOR-ban, a kamatfelárat 6 %-ban, a kamatlábat a báziskamat és a kamatfelár összegében határozták meg.
- [2] A lízingszerződések 6.2. pontja értelmében a lízingbevevő a futamidő kezdő napjától a lízingtárgy szerződésekben meghatározott

tartalmú használatáért a futamidő alatt a lízingbeadó részére lízingdíj fizetésére köteles, amely lízingdíj tőketartozás és kamatrészekből, valamint az esetleges adókból áll. A 6.11. pont az alábbi rendelkezést tartalmazza:

„Lízingbeadó fenntartja magának a jogot, hogy az esedékes Lízingdíjak nagyságát különösen az alábbiakban felsorolt események bármelyikének esetleges bekövetkezése folytán újra meghatározza, és azt növelje vagy csökkentse, azzal, hogy Lízingbeadó erről a Számlaértékesítő útján tájékoztatja Lízingbevevőt. Lízingbevevő kijelenti, hogy magára nézve az így módosított lízingdíjat kötelezőnek ismeri el.

Az esedékes lízingdíjak nagyságát befolyásoló tényezők az alábbiak:
a. a Futamidő kezdetéig, illetve a Futamidő alatt a kamatlábak változnak,

[...]”.

- [3] Mindkét lízingszerződés tartalmazza, hogy a lízingszerződést és mellékleteit az Üzletszabályzat és mellékletei rendelkezésével együtt, azzal összhangban kell értelmezni, az Üzletszabályzat a lízingszerződés elválaszthatatlan mellékletét képezi.

- [4] A lízingszerződések megkötésekor hatályos Üzletszabályzat (a továbbiakban: ÜSZ1.) 8.1.6. pontja szerint:

„A Lízingbeadó a Kamat, illetve egyéb díjaknak a Lízingbevevő számára kedvezőtlen változtatására egyoldalúan jogosult különösen az alább felsorolt feltételek, illetve körülmények valamelyikének a bekövetkezése esetén is:

- az éven túli lejáratú állampapírok hozamának emelkedése,
- a tőke- és pénzpiaci kamatlábak emelkedése,
- a jegybanki alapkamat emelkedése,
- a bankközi hitelkamatok emelkedése.”

- [5] A 8.1.22. pont - többek között - az alábbiak szerint rendelkezik:
„Amennyiben bármilyen jogszabály vagy rendelkezés, vagy annak bírói, vagy adminisztrációs értelmezésében bekövetkezett változás, vagy bármely jelenlegi vagy későbbi jegybanki, vagy bírósági előírásnak a Lízingbeadó részéről történő megfelelése többletköltséget okoz a Lízingbeadó számára a Lízingszerződés szerinti pénzügyi lízing nyújtásával, vagy fenntartásával kapcsolatban, illetve a Lízingbeadó és a Lízingbevevő között létrejövő szerződés megkötésével, a szerződésből eredő kötelezettségek vállalásával, fenntartásával, vagy teljesítésével összefüggésben, vagy a szerződés szerinti szolgáltatás nyújtásával, fenntartásával kapcsolatos költségei a Lízingbeadónak megnövekednek, abban az esetben a Lízingbeadó a Lízingbevevő részére eljuttatott értesítéssel jogosult a felmerült többletköltséget a Lízingbevevőre továbbhárítani. Megnövekedett költségek esetén a Lízingbeadó köteles a Lízingbevevőt értesíteni, és egyúttal közölni annak várható nagyságát [...]”.

- [6] Az alperes a 2008. december 18. napján kelt Hirdetményében 2009. január 5-től kezdődően a kamatfelárat 2,4 %-kal megemelte. A Hirdetmény annak indokát abban jelölte meg, hogy az elmúlt hónapok

negatív pénzpiaci fejleményei hatással voltak a pénzeszközök forrásköltségeire is. A hatás kettős volt, egyrészt a kamatfelárok megnöttek és ez jelentősen megnövelte a pénzintézetek forrásköltségét, másrészt viszont a svájci frank alapkamat jelentősen csökkent.

- [7] Az alperes Hirdetmény közzétételekor hatályos üzletszabályzata (a továbbiakban: ÜSZ2.) 2.4.1. pontja szerint a lízingbeadó fenntartja magának a jogot, hogy az Üzletszabályzatot és a Hirdetményt meglévő szolgáltatás módosításakor is egyoldalúan kiegészítse, valamint hogy azokat a pénz- és tőkepiaci feltételek, a jogszabályok és a hatósági előírások, valamint a lízingbeadói üzletpolitika megváltozásakor ahhoz igazodva egyoldalúan módosítsa, továbbá hogy az abban foglaltakon felül új díjakat és költségelemeket vezessen be. Ezek a hatálybalépés időpontjától kezdve vonatkoznak a már korábban megkötött lízingszerződésekre is.
- [8] Az ÜSZ2. 8.1.11. pontja értelmében:
„Lízingbevevő tudomásul veszi, hogy a Lízingszerződésben meghatározott kezdő havi lízingdíj kalkulált, a fizetendő Havi Lízingdíj mértéke nem állandó, azok a Finanszírozási Dokumentumokban foglalt rendelkezések szerint módosulhatnak, így különösen a Kamatbázis mértékének Jegyzési Napoktól függő automatikus változása, deviza alapú lízing esetében az árfolyamváltozás, továbbá a Kamatláb változásának, valamint az adók és költségek változásának függvényében, valamint megnövekedett költségek, adó alapjának felbruttósítására vonatkozó rendelkezések alkalmazásának függvényében”.
- [9] Az ÜSZ2. 9.1.6. pontja az ÜSZ1. 8.1.22. pontjával lényegében azonos tartalmú volt, azzal a kiegészítéssel, hogy a megnövekedett többletköltségek lízingbevevőre történő áthárítására az utóbbi szerint az is alapot ad, ha a szerződés szerinti szolgáltatás nyújtásával, fenntartásával kapcsolatos költségei megnövekedése következtében a lízingbeadó nem képes elérni azt a tőkemegtérülést, amelyet elérhetett volna, ha nem kötötte volna meg a lízingszerződést, nem vállalta volna, vagy tartaná fenn a lízingszerződés szerinti kötelezettségeit.
- [10] A felperes 2008. december 30. napján kelt levelében kifogásolta a kamatfelár felemelését, amelyet a 2010. augusztus 5. napján kelt levelében megismételt. A lízingszerződésekben foglalt kötelezettségeit mind a kamatfelár felemeléséről szóló Hirdetményt megelőzően, mind az azt követően szerződésszerűen teljesíti.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [11] A felperes a 2011. július 21-én előterjesztett, később módosított keresetében elsődlegesen a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 318. §-a alapján - figyelemmel a fogyasztói kölcsönszerződésben pénzügyi intézmény által alkalmazott általános szerződési feltételekben szereplő egyoldalú szerződésmódosítási jog tisztességtelenségéről szóló 2/2012.

(XII.10.) PK vélemény (a továbbiakban: 1/2012. PK vélemény) elvi jelentőségű megállapításaira és a lízingszerződések 6.11. pontjára - szerződésszegéssel okozott kár megtérítése jogcímén kérte az alperest 47.361,95 CHF és annak a keresetében megjelölt esedékességi időpontoktól a kifizetés napjáig számított, az rPtk. mindenkori 301/A. § (1) bekezdése szerinti késedelmi kamata megfizetésére kötelezni. Kérte emellett, hogy az rPtk. 241. §-a alapján a bíróság az ítélelethozataltól kezdődő hatállyal módosítsa mindkét lízingszerződés kamatfelár mértékét meghatározó rendelkezését akként, hogy az 4,17 %. Ez utóbbi, jogalakítási kereseti kérelme megalapozatlansága esetére az rPtk. 318. és 341. §-ai alapján, a kár megelőzéséhez szükséges intézkedésként kérte az alperes eltiltását attól, hogy mindkét lízingszerződés alapján létrejött jogviszonyban 8,4 % mértékű kamatfelárat alkalmazzon, és kötelezze 4,17 %-os kamatfelár alkalmazására.

- [12] Elsődleges kereseti kérelme körében arra hivatkozott, az alperes szerződésszegést követett el egyrészt azzal, hogy a 2008. december 18. napján kelt Hirdetményével egyoldalúan, a ténylegesség és arányosság elvét megsértve, valótlan indokkal 2,4 %-kal megemelte a lízingszerződésekben rögzített 6 % mértékű kamatfelárat, másrészt azzal, hogy a szimmetria elvébe ütköző módon a jogviszony kezdetétől (2006. március 9.) nem érvényesítette az egyoldalú szerződésmódosítást kiváltó okoknak a felperes javára bekövetkezett hatásait. E magatartásával 2010. december 31. napjáig a keresetében megjelölt összegű kárt okozta a felperesnek.
- [13] A felperes a bírósági úton történő szerződésmódosítás iránti kereseti kérelmét azzal indokolta, hogy a szerződéskötéseket követően két lényeges változás is bekövetkezett. Egyrészt, hogy az alperes szerződésszegő módon megemelte a kamatfelárat, másrészt, hogy az alperes forrásköltségi drasztikusan csökkentek, ennek ellenére elmaradt a kamatfelár csökkentés. A felperes szerződéskötési akarata a 6 %-os kamatfelár alkalmazásával kiszámított lízingdíj fizetésére vonatkozott, 8,4 %-os kamatfelárral nem kötötte volna meg a szerződéseket.
- [14] A veszélyeztető magatartástól eltiltást arra tekintettel kérte, hogy a felperest az a veszély fenyegeti, hogy az alperes a jövőben nem fogja csökkenteni a kamatfelár mértékét.
- [15] Az elsődleges kereseti kérelme eredménytelensége esetén másodlagosan, az rPtk. 237. § (1) bekezdése alapján eredeti állapot helyreállítása címén kérte az alperest az elsődleges keresetében megjelölt tőke és kamatai megfizetésére kötelezni 2009. január 1. és 2013. december 30-a közötti időszak tekintetében. Másodlagos kereseti kérelme mellett kérte, hogy a bíróság az ítélelethozataltól kezdődő hatállyal módosítsa a lízingszerződések kamatfelárat megállapító rendelkezését akként, hogy az rPtk. 237. § (1) bekezdése és az érvénytelenség jogkövetkezményeiről szóló 1/2010.(VI.28.) PK vélemény 2. pontjának megfelelően az eredeti állapot helyreállítása jogcímén azt 6 %-ban határozza meg.
- [16] A másodlagos kereseti kérelmét arra alapította, hogy az ÜSZ1.

egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő 8.1.6. és 8.1.22. pontjai, valamint a lízingszerződések 6.11. pontja első bekezdésében a „különösen” szó és 6.11.a. pont, továbbá az ÜSZ2. 2.4.1., 8.1.7. és 9.1.6. pontjai mint általános szerződési feltételek az rPtk. 209. § (1) bekezdése alapján tisztességtelenek és a 209/A. §-a alapján érvénytelenek. Állította, a perbeli szerződések fogyasztói szerződésnek minősülnek. (Másodlagos kereseti kérelme körében hivatkozott továbbá ugyanezen szerződési rendelkezések semmisségére további - jogszabályba, jóerkölcsbe ütközés, uzsora - jogcímen is.)

- [17] Vagylagosan előterjesztett harmadlagos kereseti kérelmében a tisztességtelen piaci magatartás és versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 86. § (2) bekezdés a) pontja alapján annak megállapítását kérte, hogy az alperes a Tpv. 2. §-ába ütközően a gazdasági tevékenységét tisztességtelenül, a felperes mint üzletfél törvényes érdekeit, az üzleti tisztesség követelményeit sértő módon folytatja. A Tpv. 86. § (2) bekezdés e) pontja alapján alkalmazandó rPtk. 339. §-a alapján kártérítés jogcímén kérte az alperes kötelezését az elsődleges kereseti kérelmében megjelölt tőke és kamatai megfizetésére. Kérte emellett az rPtk. 241. §-a alapján az ítélethozataltól kezdődő hatállyal a lízingszerződések kamatfelárakra vonatkozó rendelkezésének módosítását 4,17%-ra. Utóbbi kérelme megalapozatlansága esetén a Tpv. 86. § (2) bekezdés b) pontja alapján kérte az alperes eltiltását 8,4 %-os kamatfelár alkalmazásától a lízingszerződésekben, valamint az rPtk. 341. §-a alkalmazásával kötelezését arra, hogy kár megelőzéséhez szükséges intézkedésként arra, hogy a jogviszonyban a továbbiakban 4,17 %-os kamatfelárat alkalmazzon.
- [18] A harmadlagos kereseti kérelmét azzal indokolta, hogy az alperes az elsődleges kereseti kérelmében részletezett magatartással megsértette a Tpv. 2. §-ában foglalt tisztességtelen verseny tilalmára vonatkozó rendelkezéseket, és ezzel a felperesnek mint üzletfélnek 2006. március 9. és 2010. december 31. napja között a keresetében megjelölt összegű kárt okozta.
- [19] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte, annak jogi és ténybeli alapját valamennyi jogcímen vitatva. A per tartama alatt, 2013. június 17-én 1.100.000 Ft-ot a felperesnek megfizetett. Az alperes viszontkeresetet is előterjesztett, amelyben 1.200.000 Ft tőke és járulékai megfizetésére kérte a felperes kötelezését.

Az első- és másodfokú ítélet

- [20] Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 1.100.000 Ft-ot, ezt meghaladón a keresetet elutasította, egyben a viszontkeresetet is elutasította. Ítéletét a marasztaló részében előzetesen végrehajthatónak nyilvánította.

- [21] Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét kizárólag az alperesi elismerésre alapított részében találta megalapozottnak.
- [22] Elsőként azt vizsgálta, hogy a lízingszerződések fogyasztói szerződésnek minősülnek-e. Utalt a fogyasztói szerződés érvényességével kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 2/2011. (XII.12.) PK véleményben írtakra, és a felperes törvényes képviselőjének személyes előadása alapján megállapította, hogy a felperes a perbeli szerződéseket gazdasági tevékenysége körében kötötte. Értékelte a felperes tulajdonok értéknövelésére, szabad pénzeszközök hasznosítására irányuló célját, amely hasznosítás részben bérbeadással, részben az ingatlanok a felperes törvényes képviselőjének munkatevékenységéhez biztosított használatával történt. Rámutatott, akár a részben gazdasági célú hasznosítás is kizárja a jogügylet fogyasztói szerződésnek minősítését. Mindezt a fogyasztói szerződések tárgyában irányadó jogszabályokat és a jogalkalmazók számára kötelező vagy irányadó felsőbb bírósági iránymutatásokat a kereset elbírálása körében nem tekintette relevánsnak.
- [23] Az elsőfokú bíróság a felperes elsődleges kereseti kérelmét azért találta megalapozatlannak, mert a lízingszerződések megkötésekor hatályos, a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) 210. § (3) bekezdése alapján az alperes jogosult volt a Hirdetményben rögzítettek szerint eljárni, magatartása ezért nem volt jogellenes. Úgy ítélte meg, annak nincs jelentősége, hogy az alperes a szerződés rendelkezései alapján jogosult volt-e a kamatfelár mértékének megemelésére.
- [24] Az rPtk. 241. §-ára alapított kereseti kérelem tekintetében rögzítette, a jogszabály a bírói szerződésmódosítást konjunktív feltételekhez köti, melyek egyike a felek tartós jogviszonyában a szerződéskötést követően beállt, módosítást indokoltá tevő körülmény. Annak nem lehet alapja a szerződéses alanyok valamelyikének jogellenes magatartása. A bírósági úton történő szerződésmódosítás jogintézménye ugyanis nem jogellenes magatartás kiküszöbölésére, hanem a feleken kívül álló, lényeges körülményváltozás következtében valamelyik fél vonatkozásában bekövetkezett érdeksérelem orvoslására szolgál. A felperes által állított alperesi szerződésszegés annak valósága esetén sem minősül ilyen körülmény változásnak, ezért nem képezheti a bírósági úton történő szerződésmódosítás ténybeli alapját.
- [25] Az elsőfokú bíróság megállapította, a felperes az elsődleges kereseti kérelmét két egymást kizáró tartalmú jogcímre, egyrészt a szerződésszegéssel okozott kár megtérítésére, másrészt egy még be nem következett károsodás elkerülése érdekében a veszélyeztető magatartástól való eltiltásra alapította. Azon túlmenően, hogy a felperes nem bizonyította az alperes jogellenes magatartását, az rPtk. 341. § (1) bekezdése szerinti jogcím alapja nem lehet egy már bekövetkezett alperesi szerződésszegő magatartás, így ez a kereseti kérelem sem vezethetett eredményre.

- [26] Az elsőfokú bíróság a lízingszerződések részleges érvénytelenségére alapított másodlagos kereseti kérelmeket sem találta megalapozottnak. Döntését a tisztességtelen általános szerződési feltételekre hivatkozás körében azzal indokolta, hogy a lízingszerződések 6.11. pontjait a peres felek egyedileg megtárgyalták, így azok tisztességtelenségének megállapítása az rPtk. 209. § (1) bekezdése alapján kizárt, az Üzletszabályzatba foglalt általános szerződési feltételek vonatkozásában pedig a fogyasztónak nem minősülő felperes a határidőhöz kötött igényérvényesítést elmulasztotta.
- [27] A harmadlagos kereseti kérelem tekintetében az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a gazdasági tevékenység tisztességtelen folytatásának nem lehet ugyanaz a ténybeli alapja, mint a fogyasztókra vonatkozó speciális szabályozás alapján előterjesztett keresetnek. Rámutatott emellett arra is, a felperes nem tett a Tptv. hivatkozott rendelkezésére vonatkoztatható releváns tényelőadást, továbbá a jogsértés tényét nem bizonyította. Mindemellett - tekintve, hogy a felperes által jogsértőnek tekintett alperesi magatartás nem tekinthető folyamatosnak - az alperesi jogsértés bizonyítottasága esetén is a felperes az igényérvényesítéssel elkésett.
- [28] A mindkét fél fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, és az alperes marasztalását 15.625,69 CHF-re, és ezen összeg után 2010. január 1. napjától a kifizetés napjáig minden naptári félév teljes idejére a naptári félév első napján érvényes három havi CHF LIBOR kamatra felemelte, mellőzte az előzetes végrehajthatóságra vonatkozó rendelkezést, egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.
- [29] Az ítélet tábla az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást - az Üzletszabályzatok „Hirdetmény” és „Kamat” fogalmait, valamint a szerződési rendszer felépítését a 2.3.1. pontban meghatározó rendelkezéseivel - kisebb részben kiegészítette. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a releváns tényállást kellően feltárta, azonban az abból levont jogi következtetésével és indokai egy részével nem értett egyet.
- [30] A másodfokú bíróság rögzítette, a marasztalás iránti kereseti kérelem alapjaként elsőként a keresetben hivatkozott semmisségi okokat kell vizsgálni, másodsorban az előterjesztés sorrendjére tekintettel a szerződésszegésből eredő kártérítésre alapított igényt, és harmadsorban kerülhet csak sor a megtámadási okok elbírálására.
- [31] A szerződések részleges semmisségének megállapítására irányuló kereseti kérelem körében az ítélet tábla a felülvizsgálati kérelemmel érintett körben a döntését azzal indokolta, hogy az általános szerződési feltételek tisztességtelensége csak fogyasztói szerződések esetében eredményez semmisséget. Az elsőfokú bíróság azonban helytállóan és megalapozott indokolással állapította meg, hogy a felperes által kötött szerződések nem minősülnek fogyasztói, fogyasztási szerződéseknek. A felperesnek ezért az rPtk. 209/A. §

(1) bekezdése alapján csak megtámadási joga van, amely igénye azonban az érvénytelenségi perekben felmerülő egyes eljárásjogi kérdésekről szóló 2/2010. (VI. 28.) PK vélemény 6. pontjára figyelemmel csak az egyéb kereseti kérelmei megalapozatlansága esetén bírálható el.

- [32] Az ítélet tábla a határozata indokolásában - többek között - a következő megállapítást tette: „A 2006-ban hatályos Hpt. idézett rendelkezésének a perbeli pénzügyi lízingszerződések megfelelnek, mivel a szerződés 6.11. pontja, valamint az Üzletszabályzat akkor hatályos 8.1.6. és 8.1.22. pontjai a módosítást egyértelműen lehetővé teszik, az Üzletszabályzat a szerződést tovább pontosítja, konkrét körülményeket fogalmaz meg”.
- [33] A másodfokú bíróság arra tekintettel, hogy a felperes által hivatkozott semmisségi okokat nem találta megalapozottnak, a továbbiakban a felperes elsődleges, szerződésszegésből eredő kártérítési igényét vizsgálta. Az alperes egyoldalú módosítása szerződésszerűségének megítélése során figyelembe vette mind az ÜSZ1., mind az egyedi szerződésrendelkezéseit. Megállapította, a lízingszerződések 6.11. pontjából és a kamatláb fogalmi meghatározásából az következik, hogy bár az adott rendelkezés a kamatfelár kifejezést nem tartalmazza, azonban nem is zárja ki annak módosítását. A báziskamat változó összegű, azaz a lízingdíj kamatmértéke e szerződéses rendelkezés nélkül is automatikusan módosulhat, így ez nem indokolná, sőt éppen szükségtelenné tenné e szerződéses feltételnek a lízingszerződésben való szerepeltetését. A felek tehát a szerződések 6.11. pontjában a lízingbeadó számára lehetővé tették a lízingdíjnak a lízingbevevő számára kedvezőtlen egyoldalú megváltoztatását, attól függetlenül, hogy a kamatfelár mértékét az egyedi szerződésükben százalékos mértékben meghatározva rögzítették. A felperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy mivel a kamatfelár mértékét az egyedi szerződésekben határozták meg, és nem az Üzletszabályzatra vagy a Hirdetményre utalással, ezért annak a módosítása kizárt. A szerződési rendszer az Üzletszabályzatok 2.3.1. pontja alapján az egyedi szerződésből az Üzletszabályzatból és a Hirdetmény rendelkezéseiből együttesen épül fel. Az Üzletszabályzat ezen pontja arról is rendelkezik, hogy a Hirdetmény a díjak, kamatok, költségek mértékét is meghatározza és a kamat Üzletszabályzatban rögzített definíciója is a Hirdetményre utal. Az Üzletszabályzat 2.4.1. pontja tehát az alperes számára nem zárta ki, sőt lehetővé tette a forrásköltségek emelkedéséhez kötötten a Hirdetmény és ezáltal a kamatfelár emelést.
- [34] A másodfokú bíróság kifejtette, az elsőfokú bíróság tévesen kötelezte teljes körűen a felperest bizonyításra (37. és 53. sorszámú végzések), tekintettel arra, hogy az alperes tényállítása volt, hogy a szerződés alapján a kamatemelésre a forrásköltségeinek emelkedése jogosította fel. Az alperes érdekében áll, hogy a bíróság az általa állított tényt valóban fogadja el. Az ítélet tábla ezért felhívta az alperest e körben bizonyításra, azonban az alperes bizonyítási indítvánnyal nem élt, így a bizonyítatlanság

jogkövetkezményét a terhére kellett értékelni. Annak igazolása hiányában, hogy a szerződésben rögzített jogosultságával jogszerűen élt, a 2009 januárjától alkalmazott kamatfelár emelés nem tekinthető szerződésszerűnek, ezért a szerződésszegés tényét megállapította.

- [35] A másodfokú bíróság a szimmetria elvét sértő, a kamatcsökkentés elmaradásából származtatott felperesi kárigeny vonatkozásában rámutatott a felperes jogi álláspontjának ellentmondásosságára. Felperes ugyanis egyrészt arra hivatkozott, hogy az alperes nem jogosult a kamatfelár egyoldalú módosítására, ugyanakkor ugyanezen szerződéses pontra hivatkozással állította az alperes szerződésszegését a kamatcsökkentés elmaradása okán. Ugyanakkor a másodfokú bíróság álláspontja az volt, hogy a 6.11. pont megfogalmazásából nem lehet arra következtetni, hogy a kamat mértékének csökkentése az alperes szerződéses kötelezettsége lenne. Aszerint az alperes jogosultságának tekintették a lízingdíj összegének újbóli meghatározását, annak növelését, vagy csökkentését, így a csökkentés elmaradásával nem követett el az alperes szerződésszegést. A módosítás általában is csak lehetőség, és a felperes által e körben hivatkozott szimmetria elvét a kizárólag a fogyasztói szerződésekre alkalmazható elvi iránymutatások tartalmazzák.
- [36] A másodfokú bíróság az rPtk. 241. §-ra alapított kereseti kérelem elutasítására vonatkozó elsőfokú döntést, annak helytálló indokaira utalással hagyta helyben.
- [37] Az rPtk. 341. § (1) bekezdése tekintetében rögzítette, a perbeli esetben a kár már bekövetkezett, a jogellenes magatartás a kamatfelár mértékének megemelésével megvalósult, ennek a következményeit az elsődleges kereseti kérelem körében kell az alperesnek viselnie. A felperes nyilvánvalóan nem köteles teljesíteni egy olyan kamatemelés alapján, amely tekintetében a bíróság megállapította, hogy az nem volt jogszerű.
- [38] A megtámadási kereset vonatkozásában a másodfokú bíróság kifejtette, a kamatfelár emeléséből eredő kártérítési igénynek helyt adott, így a továbbiakban csak a kamatcsökkentés elmaradása vonatkozásában lehetne a megtámadásra alapított érvénytelenség folytán az eredeti állapot helyreállítására irányuló igényt vizsgálni. Ezen a címen azonban fogalmilag kizárt a kért jogkövetkezmény, ugyanis, ha a megjelölt feltételek érvénytelenek, azokra nem lehet jogot alapítani, a szerződésből „kiesnek”, azaz nem marad olyan szerződéses kikötés, amiből a kamatcsökkentés kötelezettsége következne. Eredeti állapot helyreállítása, a felek között elszámolási igény akkor merülhetne fel, ha az alperes az érvénytelen szerződéses rendelkezés alapján csökkentette volna a kamatfelárat, és ebből eredően a felperes kevesebb lízingdíjat fizetett volna, azonban igénye ebben az esetben nem a felperesnek, hanem az alperesnek lehetne. Tekintettel arra, hogy sikeres megtámadás esetén sem lehetne alapos a felperes marasztalási igénye, ezért az erre vonatkozó kereseti kérelmet, valamint a

megtámadási határidő vizsgálatát és jogi értékelését is sürgősségi határidőre áthárította a másodfokú bíróság.

- [39] A tisztességtelen piaci magatartásra alapított kereseti kérelem körében az ítélet táblája álláspontja szerint sem adott elő a felperes olyan többlet tényállási elemet, amely a Tpv. szerinti jogkövetkezmények alkalmazását lehetővé tenné. A felperes által állított alperesi szerződésszegés szankciója ugyanis kártérítés, a szerződésnek megfelelő kamatfelár felemelése nem sérti a tisztesség és a jóhiszeműség alapelvét, ezért nem tisztességtelen, a csökkentés elmulasztása pedig nem következik a szerződés rendelkezéseiből. Egyetértett emellett az elsőfokú ítéletben foglalt azon megállapítással, hogy a konkrét időponthoz köthető állított jogsértő magatartáshoz képest a felperes az igényérvényesítéssel elkésett.
- [40] Az alperes marasztalásának összecszerűsége tekintetében a másodfokú bíróság az ítéletét az alábbiak szerint indokolta: Az alperes a 2013. június 17-i teljesítése ellenére nem tett kifejezett elismerő nyilatkozatot. Ezen összeg teljesítésének időpontjában a felperesnek kizárólag 1.100.000 Ft megfizetésére irányuló kereseti kérelme volt, amely után késedelmi kamatigényt nem terjesztett elő, csupán jogfenntartással élt. Az alperes a per megszüntetése érdekében fizette meg a felperes által igényelt összeget. A felperes csak a teljesítést követő napon emelte fel a keresetét, amely szerint a megemelt összeg után már késedelmi kamatot is igényelt. Az alperes ugyan az esetleges marasztalása esetére az általa teljesített összeg beszámítását nem kérte, azonban arra részteljesítésként hivatkozott, így az a felperesi követelés megalapozottsága esetén nem hagyható figyelmen kívül. Az ítélet táblája álláspontja szerint mivel az alperesi teljesítés napján csak tőkekövetelése állt fenn a felperesnek, az rPtk. 293. §-a nem irányadó, az alperesi teljesítés tőkében történő elszámolása volt indokolt a teljesítés napján irányadó árfolyam figyelembevételével.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [41] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet elsőfokú ítéletet helyben hagyó rendelkezésének hatályon kívül helyezését, és e körben is az elsőfokú ítélet megváltoztatását, a módosított kereseti kérelmeinek helytadó döntés hozatalát kérte azzal, hogy a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel nem támadott rendelkezésére tekintettel a marasztalási keresete további 31.736,26 CHF és járulékaik megfizetésére irányul, továbbá keresete jogalapjaként a lízingszerződések jogszabályba, illetve jóerkölcshöz ütköző semmisségére, uzsorás jellegére a felülvizsgálati kérelmében már nem kívánt hivatkozni, illetve nem kérte az rPtk. 341. §-a, illetve a Tpv. 86. § (2) bekezdés b) pontja alapján az alperes eltiltását. Másodlagos felülvizsgálati kérelme a jogerős ítélet elsőfokú ítéletet „egyebekben helyben hagyó rendelkezésének” az elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezésére és az

elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatala utasítására irányult.

- [42] Felülvizsgálati kérelmében a fentiek mellett kérte a jogerős ítélet indokolásából mellőzni a [32] és [33] pontban idézett szövegrészeket, valamint az indokolás kiegészítését azzal, hogy az alperesnek sem a lízingszerződések, sem a jogszabályok nem biztosítottak jogot arra, hogy a kamatfelárat egyoldalúan megemelje; az Üzletszabályzat alapján a ténylegesen felmerült többletköltségeit háríthatta tovább a felperesre, valamint hogy az alperes forrásköltségei 2008. évről 2009. évre nem növekedtek, hanem drasztikusan csökkentek, és ebből eredően az alperes a 2008. december 18-án kelt Hirdetményével tévedésbe ejtette és azóta is tévedésben tartja a felperest.
- [43] A felperes állította, a jogerős ítélet az rPtk. 318. §-ába, 241. §-ába, 207. § (2) bekezdésébe, 209/A. §-ába és 293. §-ába, valamint a Tpt. 2. §-ába ütköző módon jogszabálysértő. A jogerős ítélet indokolása ezen felül sérti az rHpt. 210. § (3) bekezdését.
- [44] A felperes előadta, az eljáró bíróságok a tényállást hiányosan, iratellenesen és okszerűtlenül állapították meg, ezért szükséges annak kiegészítése. Bizonyítottsága ellenére nem állapították meg, hogy az alperes forrásköltségei 2008-ról 2009-re jelentősen csökkentek.
- [45] A másodfokú ítélet indokolásában szereplő azon megállapítás, hogy a perbeli szerződések alapján az alperes jogosult a kamatfelár megváltoztatására, felemelésére, jogszabálysértő, ugyanis a lízingszerződések 6.11. pontja nem a kamatfelár egyoldalú módosítását lehetővé tevő, hanem a lízingdíj változásáról szóló tájékoztató rendelkezés. A kamatfelár egyoldalú módosítására az rHpt. 210. § (3) bekezdése szerint kizárólag egyértelmű szerződéses felhatalmazás alapján kerülhet csak sor. Ilyennek nem tekinthető az ÜSZ1. 2.4.1. pontja és 8.1.22. pontja sem, ugyanis ez utóbbi - egyezően a kamatemelési 9.1.6. ponttal - csak az esetleges többletköltségek továbbhárítására, nem pedig a kamatfelár megemelésére ad jogot. Az Üzletszabályzat hivatkozott rendelkezései szerint magát a költséget igényelhetné az alperes a felperestől. Hivatkozott e körben az rPtk. 207. § (2) bekezdésében írt értelmezési szabályra, kiemelve, az nem kizárólag fogyasztóra, hanem az általános szerződési feltétel meghatározójával szerződő fél javára vonatkozó kedvező értelmezési szabály.
- [46] Az elsődleges felülvizsgálati kérelme körében a felperes hangsúlyozta, a szimmetria elvén a 2/2012. PK véleményben és a 2/2014. PJE határozatban meghatározott fogalmat érti, melyet véleménye szerint a lízingszerződések 6.11. pontja szerződéses rendelkezésként is tartalmaz akként, hogy a lízingdíjak tekintetében a „növelje vagy csökkentse”, illetve „változnak” kifejezéseket használja. Ehhez hasonlóan az Üzletszabályzat is a „módosít” és „megváltoztat” igéket tartalmazza, amiből az következik, hogy a változásnak csökkenő irányban is meg kell történnie. Kiemelte, a szimmetria elve nem kizárólag fogyasztók

esetén irányadó, figyelemmel arra, hogy a PK véleményben, illetve a PJE határozatban megfogalmazott jogelvek az rPtk. 4. § (1) bekezdésében nevesített jóhiszeműség és tisztesség elvéből erednek. E jogelvek nem fogyasztói szerződésben való alkalmazása a Kúria DH törvények hatálya alá tartozó szerződések érvénytelenségével kapcsolatos perekkel foglalkozó 2016. szeptember 28-i Konzultációs Testületének megállapításából, valamint a 34/2014. (XI.14.) AB határozat 94. pontjából is következik.

- [47] A felperes kifejtette, a jogerős ítélet szerinti, a felperesi érvelésben mutatkozó ellentmondás nem valós, egyrészt azért „mert a felperes a szimmetria miatti igényét kártérítés jogcímén kéri, ahol a kamatfelár csökkentése a kár összegének, kiszámításának eszköze”, másrészt azért, mert ha a bíróság megállapítja, hogy az alperesnek alakító joga van a kamatfelár emelésére, ez esetben annak csökkentésére is kötelezettsége volt. Mindebből következik, hogy az alperes szerződésszegése abban áll, hogy bár erre kötelezettsége volt, nem érvényesítette a felperes javára az egyoldalú kamatemelés okainak a felperes javára bekövetkező változásait.
- [48] A felperes előadta, alperes forrásköltségei drasztikus csökkenése az eljárás során bizonyítást nyert, egyrészt az alperes saját, cégszerűen aláírt teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt állításával a saját forrásköltségeinek alakulásáról (2009. tárgyévi beszámoló), másrészt a felperes által benyújtott magánszakértői véleményekkel, harmadrészt az alperes eljárás során tett elismerésével, illetve negyedrészt azzal, hogy többszöri bírói felhívás és bizonyítási teherről való kioktatás ellenére nem vitatta a felperes fenti állítását. Megítélése szerint ugyanakkor az alperes bizonyítás terhe volt annak igazolása, hogy a szimmetria elvét betartotta, és az is, hogy a forrásköltségei csökkentek.
- [49] A kamatfelár csökkentését indokolta továbbá, hogy a felperes az alperes átlagos ügyfélkamatainál magasabb kamatot fizet. Utalt arra, a 42. sorszámú beadványában részletesen levezette, hogy miért 4,17 %-os kamatfelár meghatározását kérte a bíróságtól, és a másodfokú tárgyaláson az alperes a felperesi számításokat, a kereset összegszerűségét nem vitatta, azokat elfogadta.
- [50] A felperes állította, az rPtk. 241. §-ára alapított jogalakító keresetének ténybeli alapjaként az alperesi forrásköltségek csökkenését és azt jelölte meg, hogy a felperes az átlagos ügyfélkamatnál jóval magasabb kamatot fizet. Hangsúlyozta, e körülményektől független, hogy az alperes szerződésszegő módon nem csökkentette a kamatfelárat.
- [51] A tisztességtelen piaci magatartásra alapított harmadlagos kereseti kérelme vonatkozásában a felperes előadta, többlettényállási elemként arra hivatkozott, hogy az alperes valótlán indokokra hivatkozással, csalárd módon emelte meg a kamatfelárat abban az esetben is, ha arra az előző jogcímek alapján joga is lett volna.
- [52] A felperes az rPtk. 293. §-ának sérelmét abban jelölte meg, hogy a 2013. október 11. napján tartott tárgyaláson a felperes meghatározta az alperes által teljesített összeg elszámolásának

sorrendjét, akként, hogy a megfizetett összeget a felek közötti jogviszonyból eredő, de a jelen perben nem érvényesített követeléseinek kamatára számolta el. Ennek megfelelően „a részteljesítés nem csökkenti az alperes jelen perben érvényesített tartozását”. Mindezért a másodfokú bíróság jogszabálysértően járt el, amikor a részteljesítés összegével csökkentette a felperesnek járó összeget, és csak a különbözet megfizetésére kötelezte az alperest.

- [53] A felperes a másodlagos felülvizsgálati kérelmét azzal indokolta, hogy a releváns tények vonatkozásában előterjesztett bizonyítási indítványait az eljáró bíróságok mellőzték. Azokat változatlanul fenntartja, így amennyiben a bizonyítási eljárás nagy terjedelmű vagy teljes megismétlése szükséges, úgy indokolt az elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezés.
- [54] A felperes a fent részletesen kifejtett álláspontja mellett előadta azt is, a Kúriának a fentiek mellett abban is állást kell foglalnia, hogy a felperes fogyasztónak minősül-e és e körben, valamint az általa részletesen kifejtett, fentebb ismertetett jogi érvelés körében is több helyen utalt az eljárás során előterjesztett beadványai és nyilatkozatai tartalmára, kérve az abban foglaltak felülvizsgálati kérelme részeként való figyelembevételét is.
- [55] A felperes a 2018. június 25. napján a Kúriához benyújtott előkészítő iratában a felülvizsgálati kérelmében írtakat a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 164. §-a alapján bizonyítási szükséghelyzetre hivatkozással kiegészítette. Kérte, hogy fogadja el a Kúria a felperes azon tényállításainak valóságát, miszerint 27.82,74 CHF összeggel többet fizetett az alperesnek 2010. december 31-ig, valamint 2011. január 1-jétől 1,83 %-kal magasabb kamatfelárral fizeti a lízingdíjat az alperes részére ahhoz képest, mintha az alperes a felperesnek kedvező változások rendes üzleti kockázatot meghaladó hatásait a kamatfelárban érvényesítette volna.
- [56] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [57] A Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, és azt az ott felhozott okokból nem találta jogszabálysértőnek.
- [58] Az rPp. 271. § (1) bekezdés d) pontja kizárja a felülvizsgálati kérelem előterjesztését a jogerős határozatnak csupán az indokolása ellen. E jogszabályhely helyes értelmezése szerint abban az esetben, ha a jogerős határozat több rendelkezést tartalmaz, a Kúria a határozat indokolását érdemben csak abban a részében vizsgálhatja, amelyhez kapcsolódóan a felülvizsgálati kérelem a rendelkező részt is támadta. A jogerős ítélet a keresetnek részben helytadott, részben helybenhagyta az elsőfokú bíróság keresetét

elutasító döntését. A felperes „részleges felülvizsgálati kérelme” a keresetét jogerősen elutasító ítéleti rendelkezés hatályon kívül helyezésére, e körben az elsőfokú ítélet megváltoztatásával az alperes keresete szerinti marasztalására irányult. A Kúria ezért nem vizsgálhatta az egyoldalú kamatemeléssel megvalósított szerződésszegéssel okozott kár megtérítésére kötelező ítéleti rendelkezés indokainak jogszerűségét.

- [59] A Kúria nem találta továbbá indokoltnak és lehetségesnek a felülvizsgálati kérelem szerint szükségesnek tartott kiegészítéseket, mivel a felperes által állított tények, az alperes forrásköltségeinek 2008-2009.-ben történt csökkenése, illetve a felperes tévedésbe ejtése tekintetében ezen megállapítások, érvek az érdemi döntés szempontjából - figyelemmel a később kifejtettekre - nem relevánsak, illetve figyelembe nem vehető körülményekre vonatkoztak.
- [60] A Kúria ugyanakkor a felperes összetett, túlnyomórészt a felülvizsgálati kérelmében is fenntartott kereseti kérelmeire tekintettel szükségesnek látta az abban a kérdésben való állásfoglalást, hogy helyesen jutott-e a másodfokú bíróság arra a [32] és [33] pontban idézett következtetésre, hogy a lízingszerződések rendelkezései szerint megilleti az alperest a kamatfelár egyoldalú módosításának a joga, illetve helytálló-e az a felperes érvelés, amely szerint az rHpt. 210. § (3) bekezdése a szerződéses rendelkezések figyelembe vétele mellett kizárólag a „többlet költségek” áthárítására adott lehetőséget.
- [61] A Kúria megítélése szerint a jogerős ítélet fenti indokolása a lízingszerződések és az Üzletszabályzatok tényállási részben idézett rendelkezéseinek helytálló értelmezésén alapul, és az nem sérti rHpt. szerződéskötéskor hatályos 210. § (3) bekezdését. Annak szükségtelen megismétlése nélkül rámutat, szemben a felülvizsgálati kérelemben írtakkal, az egyedi szerződések 6.11. pontja azzal a megfogalmazással, hogy „a lízingbeadó fenntartja magának a jogot”, kifejezett, a jogszabály által megkövetelt egyértelmű felhatalmazásnak minősül a lízingdíj emelésére. A lízingszerződések 6.2. pontja meghatározza, hogy miből áll a lízingdíj: tőketartozásból, kamatrészekből és esetleges adókból. Az ÜSZ1. 8.1.22. pontja nem határozza meg a többletköltségek áthárításának módját, a 8.1.6. pont pedig kifejezetten a kamatemelést teszi lehetővé a lízingbeadó számára. A másodfokú bíróság az Üzletszabályzatok 2.3.1. pontjában meghatározott szerződési rendszer egymással összefüggő, egymásra épülő rendelkezéseinek megalapozott figyelembe vételével okszerű jogi következtetésre jutott, miszerint a szerződéses rendelkezések az rHpt. 210. § (3) bekezdésének megfelelően a szerződés módosítását lehetővé teszik, amelyre tekintettel a kamatfelár mértékének „rögzülése” nem állapítható meg.
- [62] A felperes felülvizsgálati kérelme szerint a Kúriának abban a tekintetben is állást kell foglalnia, hogy a felperes a perbeli jogviszonyban fogyasztónak minősül-e. Ennek abból a szempontból

valóban jelentősége van, hogy a tisztességtelen általános szerződési feltételek fogyasztói szerződés esetén a semmiségük miatt, míg nem fogyasztói szerződés esetén csak sikeres megtámadás folytán „hullanak ki” a szerződésből. Ennek következménye az adott esetben a kamat rögzülése lenne. A felperes felülvizsgálati kérelme azonban nem tartalmaz arra vonatkozó érvelést, hogy fogyasztó, illetve ha nem az, akkor a megtámadási határidőn belül érvényesítette az igényét, az rPp. 272. § (2) bekezdésében foglaltak szerint e körben nem jelölt meg megsértett jogszabályhelyet, és a felülvizsgálati kérelme annak indokait sem tartalmazza, hogy miért nem helytálló az eljáró bíróságok álláspontja, miszerint a per tárgyát képező lízingszerződéseket a felperes nem fogyasztóként kötötte meg. A Kúriának ezért a perben eljáró bíróságok azon egyező – egyébként megalapozott – megállapításából kellett kiindulnia, hogy a perbeli szerződések nem fogyasztói szerződések.

- [63] A Kúria utal továbbá arra, a felperes több vonatkozásban is hivatkozott korábbi beadványai tartalmára, az ott kifejtettekre. Az rPp. 272. § (2) bekezdése és az azt értelmező, a felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasításának egyes kérdéseiről szóló 1/2016. (II. 15.) PK véleményben foglaltak értelmében azonban a felülvizsgálati kérelemnek magának kell tartalmaznia a kérelem indokait és a megjelölt jogszabálysértést alátámasztó érveket. A korábbi perbeli előadásra utalás ezt nem helyettesíti, a Kúriának a fél utalt előadását figyelmen kívül kell hagynia (BH 2018.113.).
- [64] A Kúria megítélése szerint a másodfokú bíróság az rPtk. 207. § (1) bekezdése alapján, a (2) bekezdés sérelme nélkül értelmezte akként a lízingszerződések 6.11. pontját és az Üzletszabályzatok rendelkezéseit, hogy azokból nem következik a kamatfelár csökkentésének kötelezettsége. A felülvizsgálati kérelemben felhívott megfogalmazások valóban a lízingdíj mindkét irányú változására vonatkoznak (növelje, vagy csökkentse, stb.), azonban ahogyan azt a jogerős ítélet helytállóan állapította meg, mind az emelés, mind a csökkentés a alperes jogosultságaként, és nem szerződéses kötelezettségeként kerültek megfogalmazásra. Az rPtk. 207. § (2) bekezdése szerinti, a feltétel megfogalmazójával szerződő fél javára irányadó értelmezési szabály a feltételek egyértelműsége hiányának következményeit hivatott az általános szerződési feltétel megfogalmazójára hárítani, jelen feltételek jelentése, tartalma azonban egyértelmű. A felperes a fentiekén túl maga sem hivatkozott arra, hogy a perbeli feltételek megfogalmazása adna, illetve adhatna alapot olyan értelmezésre, amelyből az alperest terhelő szerződéses kötelezettség következne, azt a szimmetria elvéből vezette le.
- [65] A Kúria abban egyetértett a felperes álláspontjával, hogy 2/2012. PK véleményben és a 2/2014. PJE határozatban az egyoldalú szerződésmódosítási jog általános szerződési feltételben előírt szabályozása során a fogyasztói szerződéseknel követelményként megfogalmazott szimmetria elvének a nem fogyasztói szerződések

esetén is érvényesülnie kell. Rámutat azonban arra, hogy mind a PK vélemény és a PJE határozat címében is megfogalmazott tárgyából, de a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott 34/2014. (XI. 14.) AB határozatból, illetve Kúria DH törvények hatálya alá tartozó szerződések érvénytelenségével kapcsolatos perekkel foglalkozó konzultációs testülete 2016. szeptember 28. napján tartott ülésén elfoglalt álláspontjából is az következik, hogy a szimmetria elvének sérelme az adott általános szerződési feltétel tisztességtelenségének megítélése körében vizsgálandó, tehát nem értelmezési kérdés. Amennyiben az általános szerződési feltétel megfogalmazójának jogosultsága ellentételezéseként az nem biztosít arra is jogot, hogy a vele szerződő fél a számára kedvező egyoldalú módosítást követelje a feltételek hitelező számára költségcsökkenést előidéző változásakor, az nem fogyasztói szerződés esetén is az rPtk. 209. §-ának (1) bekezdése alapján az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tévő általános szerződési feltétel tisztességtelenségének megállapításához vezethet.

- [66] A másodfokú bíróság szerződéses kötelezettség hiányában szerződésszegés jogcímén - a fentebb írtak szerint megalapozottan - nem találta a felperes kamatcsökkentés elmaradásából eredő kártérítés megfizetésére irányuló keresetét alaposnak, az ezt követően általa vizsgált megtámadási kereset körében pedig szintén helytállóan fejtette ki, mivel annak eredményeképpen a tisztességtelen szerződési rendelkezés kihullana a szerződésből, olyan mintha nem lenne, ez alapján nem érvényesíthető olyan marasztalási igény, amely a kamat csökkentésére irányul. Mindezt e kereseti kérelme sikeres megtámadás esetén sem eredményezhetné az alperes marasztalását. A jogerős ítélet ezen megállapítását a felperes a felülvizsgálati kérelmében nem is tette vitássá.
- [67] A felperes a felülvizsgálati kérelmében változatlanul kérte az rPtk. 241. §-a alapján a lízingszerződések bíróság általi módosítását is a kamatfelár mértéke tekintetében. E körben előadta, annak alapjául szolgáló, a felperest hátrányosan érintő körülményváltozásként nem az alperes szerződésszegését, hanem azt jelölte meg, hogy az alperes forrásköltségei jelentősen csökkentek, illetve hogy a felperes az átlagos ügyfélkamatnál jóval magasabb kamatot fizet. Ezzel szemben tényként állapítható meg a felülvizsgálati kérelemben is hivatkozott módosított keresetéből (30.G.42.097/5015/42. III/1.4.1. pont) és a fellebbezése 1.5. pontjából, hogy azt a [13] pontban idézettek szerint érdemben az alperes szerződésszegésével indokolta.
- [68] Az eljáró bíróságok ítéletében kifejtettek mellett a Kúria álláspontja szerint az alábbiakra tekintettel sem állnak fenn a bíróság általi szerződésmódosítás jogszabályi feltételei. Az rPtk. 241. §-a szerint akkor módosíthatja a bíróság a szerződést, ha a felek tartós jogviszonyában a szerződéskötést követően beállott körülmény folytán a szerződés valamelyik fél lényeges jogos érdekét sérti. A kialakult bírói gyakorlat szerint nem kérheti a szerződésmódosítást az a személy, aki a szerződéskötéskor

számolhatott a körülmények későbbi változásával, tehát kellő gondosság esetén felmérhette a kockázatot (BH2012. 41.). A felperes maga adta elő a keresetében, hogy a szerződési akarata a 6 %-os kamatfelár alkalmazásával kiszámított lízingdíj fizetésére vonatkozott, azaz erre a mértékre számított, számíthatott a szerződéskötéskor a tartós jogviszony fennállta alatt. Ez eleve megalapozatlanná teszi a 4,17 %-os mértékre kért leszállítást. Emellett a jogerős ítélet helytálló megállapítása szerint a szerződések rögzítették a kamatfelárat érintő, az alperest megillető egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségét is, így annak esetleges változása is előre látható volt. A szerződések ítélethozataltól számított jövőbeni módosításának továbbá nem lehet alapja az a felperes által bizonyítottan tekintett tény, hogy az alperes forrásköltségei 2008-ról 2009-re drasztikusan csökkentek. Mindez nem jelenti azt, ha az alperes a jövőben a szerződésbe ütközően emeli meg a kamatfelárat, a felperes azt ne kifogásolhatná, az igényét perben nem érvényesíthetné.

[69] A Tpvt.-re alapított - a felülvizsgálati kérelemben is fenntartott - kereseti kérelem tekintetében a Kúria rámutat, a perindítási határidővel összefüggésben a felperes csak a másodfokú bíróság által már elbírált fellebbezésében előadottakra utalt vissza, további érvelést nem adott elő, így a [63] pontban kifejtettek értelmében azt a Kúria nem vehette figyelembe. E kereseti kérelme jogszerű elutasítását ezért önmagában az is megalapozza, hogy a jogerős ítélet szerint a felperes az igényérvényesítéssel elkésett. Emellett a Kúria rámutat arra is, hogy az egyoldalú kamatfelár emeléssel összefüggésben a felperes keresete más jogcímen eredményre vezetett, arra tisztességtelen piaci magatartásként nem hivatkozhat, a kamatfelár csökkentésének elmaradása pedig teljes mértékben megegyezik az egyéb jogcímen előterjesztett kérelmeiben előadott hivatkozásával. A Tpvt. 2. §-ába ütköző magatartásként többlet tényállási elemek fennállásának hiányában nem értékelhető, ha egy jogalany részben érvénytelen szerződést köt, vagy szerződésszegő magatartást tanúsít. Ennek jogkövetkezménye az rPtk. hatálya alá tartozó szerződés esetén annak rendelkezései szerint a szerződés érvénytelenségének, részleges érvénytelenségének megállapítása, illetve kártérítés.

[70] A másodfokú bíróság az alperes marasztalásának összege megállapításakor nem sértette meg az rPtk. 293. §-át a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott okból. A jogszabálysértést a felperes arra hivatkozással állította, hogy az alperes által teljesített 1.100.000 Ft-ot jelen perben nem érvényesített, az alperessel szemben fennálló egyéb követelése járulékaira számolta el, ezért az nem csökkenti a perben érvényesített tartozást. Az alperes perben tett nyilatkozataiból, különösen az elsőfokú ítélet ellen benyújtott fellebbezéséből, de a felperes arra vonatkozó, a felülvizsgálati kérelmében is fenntartott érveléséből is, hogy a részteljesítéssel a perbeli követelést az ismerte el az alperes, az következik, hogy a kifizetést az alperes a perbeli követelésre

tekintettel teljesítette.

- [71] A felperes által is hivatkozott EBH 2000.311. számú elvi határozat értelmében, ha a kötelezettnek a jogosulttal szemben több tartozása áll fenn, és a teljesítés nem fedezi valamennyi tartozását, elsősorban a kötelezett rendelkezése az irányadó, ennek hiányában a teljesítést arra a tartozásra kell elszámolni, amire a kötelezett szánta [rPtk. 290. § (1) bekezdés]. Az rPtk. 293. §-ában meghatározott elszámolási sorrend egy adott jogviszony esetére vonatkozik. Ez azt jelenti, hogy több önálló követelésre történt pénzbeli részteljesítés elszámolása az rPtk. 290. §-ában meghatározott tartozásra, a 293. §-a szerinti sorrend szerint történik. A felperes sem hivatkozott arra, hogy az alperes úgy rendelkezett volna, hogy az általa megfizetett összeget a per tárgyát nem képező tartozására teljesítette, illetve olyan körülményre sem, amiből az következne, hogy az alperes azt arra szánta. Ennek hiányában azt a perbeli követelésre kellett elszámolni, és az rPtk. 293. §-ának sérelme a jogerős ítélet nem támadott megállapítása szerint a teljesítéskor kamatmentes követelés miatt fel sem merülhet.
- [72] A Kúria mindezekre tekintettel a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [73] A Kúria az eredménytelen felülvizsgálati kérelmet előterjesztő felperest az rPp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes ügyvédi munkadíjából álló felülvizsgálati eljárási költségének a megfizetésre. Annak mértékét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. §-a és a csatolt megbízási szerződés alapján, a tárgyalásokat is figyelembe véve 8 munkaóra/20.000 Ft összegben, áfával növelten határozta meg.
- [74] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyláson bírálta el.

Budapest, 2018. október 30.

Dr. Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke, Dr. Tibold Ágnes sk. előadó bíró, Dr. Csőke Andrea sk. bíró